

Лошо нѣщо е да ся помѣста въ кой отъ начала-та си когато сѣ правы.

МАКЕДОНИЯ

ВѢСТНИКЪ ЗА НАРОДА

Καθημερινὸν ἔργον τῆς ἀπὸ τὰς ἀρχαὶς τοῦ, ὅταν εἶνα ὁρθοί.

МАКЕДОНИЯ измѣна за сега веднѣжъ на недѣлѣж-тъ въ сѣботѣ. — Цѣна придѣла-мени за годинѣ 4 бѣли меджидѣта за въ Цариградъ, а петъ за по въз на всякъдъ за шестъ мѣсеца 2 1/2 за въ Цариградъ а за по въз на всякъдъ 3. — За три мѣсеца 1 1/2 бѣло меджидѣта за всякъдъ.

Писма не освободены отъ пощенскѣ платж и наръчванія за естѣнѣ не сѣдрузены сѣ придѣлаж-тъ не сѣ приѣмѣтѣ.

Подписка-та на спомоществованія ста-ва въ Цариградъ при Редактора и издателя на МАКЕДОНИЯ П. Р. Славейкова при Одунъ-Банѣж Н-068. Стати и писма за общеполезны работы помѣстѣватъ ся безъ пла-тж, а за частны извѣстїя плаща ся по 2 гр. редѣтѣ, а кога ся повтори по грошъ.

Подписка на спомоществованїя ставатъ и при отреденїи по въз настоятели, които и отговарятъ за естѣнѣтѣ.

ИМА ЛИ ПРИЧИНЫ ЗА ВОЙНА?

Не трѣба да търсимъ отговорътъ на този въпросъ въ фантазиѣтъ на повина-ритѣ, но въ самото положенїе издирвано въ истинѣтъ и въ логичностѣтъ на фак-товетѣ.

Въ единъ скорошенъ членъ, Г. Де Жи-рарденъ заключаваше тъй: „Ще ли има война? Хората казватъ: не! Ищѣта ка-зватъ: да!“. Съсѣтътъ противното на то-ва е истинѣтъ. Хората сѣ, фабрикантъ-тъ на новинѣтъ сѣ, нѣкои некусны въ-стѣнѣ да подбуждатъ удивленїето на чи-тателитѣ си сѣ, които казватъ: да! По-за единъ благоразуменъ и бѣзпристрастенъ умъ, ищѣта сѣ които казватъ: не!

Гдѣ сѣ отистѣнѣ, и кон сѣ причинѣ-тъ които изобрѣтателитѣ на сплитанїята означаватъ за случайностѣтъ на войнѣ-тъ? Има четири:

Земелното разширо-е-нїе на Пруссїѣ; Шлезвигскитѣ въпросъ; Независимостъ-та на Южна Германїѣ. Въстѣнѣтъ работи.

На утрѣшнитѣ день слѣдъ бойтъ при Садовѣ, въ минутѣтъ въ които Пруссїѣ си присѣдиняваше право или косвенно, сичкитѣ държави на сѣвернитѣ Майнѣ, промѣнявахъ коренно европейското равно-вѣсїе, война бѣше възможна, и Г. Руе извѣсти патристическитѣ обзѣпокоенїя отъ които императорското правителство ся смутѣ че тѣзи събитїя бѣли толкова бър-зи и толкова непрѣдвидѣны. Но днесъ, новото състоянїе на работѣтъ направено отъ побѣдѣтъ на Пруссїѣ е едно свѣр-шено дѣло, и което Францїѣ и Европѣ сѣ ирѣли подиръ като ся убѣдихъ че отистѣнѣ не бѣше заплашѣтелно нито за интересѣтъ нито за честѣтъ на никоѣкъ годѣжъ народностъ. Сѣвернитѣ съюзъ, въ границитѣ които парижкитѣ трактатъ нацѣрта, е припознатъ отъ всичкитѣ си-лы, и тѣхнитѣ посланици ги прѣдста-вляватъ прѣдъ новѣтъ съюзѣтъ силѣ. Фран-цїѣ, особено, чрѣзъ високогѣ посредни-чествованїе на владѣтелѣтъ си като о-прѣдѣли условїята на трактатѣтъ за миръ мѣжду Пруссїѣ и Австрїѣ, прѣдварител-но одобри промѣненїята които той дока-ра въ политическитѣ организациѣ на Гер-манїѣ. Дѣлата на канцеларїѣтъ ѣ, отъ това вртѣме насамъ ся посвѣтили много нѣти съзволѣнїето ѣ. Неслѣдственностъ е да прѣтѣстирува человекъ днесъ и да дѣйствува сръчѣ този фактъ който е ста-валъ вече общо право на Европѣ.

Пруссїѣ, отъ своѣкъ странѣ, далѣкъ отъ да ся остави да ся увѣче въ упова-нїето на нейнитѣ вѣстѣржѣстѣванїя, по-каза ся умѣренна и праведна. Нѣй можѣтъ да потвѣрѣдѣтъ че сношенїята мѣ-жду Парижъ и Берлинъ, една минута по-спѣтѣны отъ Люксембургскѣтъ случѣкъ, останахъ, отъ тогава насамъ, толкова за-доволителны колкото е възможно да ся зелае.

Колкото за шлезвигскитѣ въпросъ, на-вѣрно, не е отъ тамъ отъ гдѣто ще из-тѣзе единъ бой мѣжду голѣмѣтъ си-лы. Често ся казваше че сношенїята ся прѣ-мѣнажи мѣжду берлинскитѣ и копенга-генскитѣ дворѣ. Но и това не бѣше и-стинѣ; тѣ ся продължавахъ въ условїя които позволяватъ да ся надѣвѣмы за е-дно ближно рѣшенїе. Нищо не доказѣва че Пруссїѣ има намѣренїе да избѣгне за-дѣлженїята които тя е зела чрѣзъ 5-тъ членъ на пражкитѣ трактатъ (*), и да

откаже да даде право на това което мо-гѣтъ да иматъ законно, исканїята на Данїѣ.

Въ всякой случай, възъ отъ сѣмѣнїе-е, че нито Францїѣ, нито Англіѣ, нито даже Австрїѣ сѣ ся мѣсили въ тѣзи спо-разумѣнїя. Данїѣ както и Пруссїѣ не сѣ ги повикали да земѣтъ участїе въ тѣзи разискѣванїя, и нѣй не мислимъ че тѣ желѣтъ да ся мѣсятъ въ тѣзи работѣ; работата става исклучително мѣжду пра-вителствата които ся интересуватъ; въ-роятно е че работата не ще закѣпѣе да ся свѣрши съ удовѣтѣворенїе на единѣ-тъ и на другѣтъ силѣ.

Бѣдѣжностѣта на Южна Германїѣ бѣше безъ сумѣнїе также едно прѣдза-ниманїе за французскѣтъ политикѣ. Ако Пруссїѣ бѣше прѣтѣрѣчила Майнѣ, ако, незадоволна отъ съюзнитѣ си трактатѣ съ Баварїѣ и Вюртенбергъ, искаше да ги слѣе или да ги направи второстѣпен-ни, както и направи това за Хановѣр и за Саксонїѣ, тя щеше да направи да ся породе единъ важѣкъ случѣкъ. Но опас-ностѣта въ това отношенїе, ако е нѣ-какъ сѣмѣстѣвала, ся отдалѣчи. Изби-ранїята въ земелнитѣ Парламентѣ високо провѣзгласи духѣтъ на независимостѣта и на противостѣенїето който въдушѣ-вава населенїята на Южна Германїѣ. Пруссїѣ е спрѣна врѣхъ майнскитѣ брѣ-гове както чрѣзъ силѣтъ на трактатѣтъ тѣй и чрѣзъ южнитѣ патристизмѣ.

Освѣтъ това, тя има много други рабо-ты да прави за да ся организува и съ-едини Сѣверитѣ Конфедерациѣ, и трѣ-ба да ся отдаде право на тѣзи отличны правителствѣны мѣже, които цѣлы ся посвѣщаватъ на това трудно дѣло, като отвращатъ политикѣтъ си и погѣдѣтъ си отъ всяко ново земелно разширо-е-нїе.

Имаю е прочее умѣренїе и явѣно улу-ченїе въ положенїето, отъ странѣ на Германїѣ. Прѣчее мирѣтъ мѣжду Германїѣ и Францїѣ е мирѣтъ въ Вѣстокѣ.

Възненїето на христїенскитѣ населенїя въ Турцїѣ е, за нѣкои будны честѣлю-бїѣ, едно неотмѣнно обстоятелство за казѣу бѣлї (причина за войнѣ); но отъ сѣвастополскитѣ напомнанїя насамъ, нѣма нищо важно за страхѣванїе ако цѣи-трална Европа стѣи мирно. Не е отколѣ-когато единъ неопрѣдѣленъ надѣждъ да може да ся завѣче Германїѣ и да ся повдигнатъ христїенитѣ въ оттоманскѣтъ имперїѣ, подструваше нѣкои завѣдѣтелни честѣлюбїѣ; но надзирателството и тѣвр-достѣтъ на западнитѣ силѣ распрѣсна-хъ това намѣренїе едѣмъ зачнато. Из-вѣстѣвахъ че Румунїѣ ще провѣзгласи независимостъ-тъ си; че Руссїѣ щѣла да ся намѣси съ огромны въорѣжѣны силѣ; че Въстѣнѣтъ въпросъ щѣлъ да ся породе изново съ всичкитѣ си угроженїя. Нѣкое отъ тѣзи прѣдсказанїя не ся сбѣди до сега, и нѣй можѣтъ да кажѣтъ съ увѣренностъ че нѣма, нито врѣхъ ду-навскитѣ брѣгове, нито врѣхъ прутскитѣ брѣгове, нѣкоя опасностъ която да можи да обзѣпокои Европѣ.

Военнолюбивитѣ духове, отъ които ся плашѣтъ отъ вртѣме на вртѣме, не ся доказѣватъ чрѣзъ никоѣкъ серїозенъ фактъ; бѣспристрастно распытанїе на поло-женїето доказѣва нѣтъ лѣжливостъ-тъ; прї-ятелскитѣ сношенїя и мѣдрѣстѣта на си-лытъ ги опровергаватъ. Като напомня-мы умѣрителны заявѣнїя, нѣй не ся въ-душѣвамы отъ единъ прѣувѣличѣтъ оп-тимизмъ (удобрителностъ). Европа тол-кова силно поклатѣна отъ приключенїята

на тѣзи послѣднитѣ години, не е още възлѣла въ единъ свѣршенїи тишинѣ и пѣлно равновѣсїе. Да ся надѣва человекъ че не ще има вече облацѣ на политическитѣ горизонтѣ, е да гони химерѣи (мечти); но, това което е вѣрно е, че чернитѣ точки ся излѣспихъ а не ся по-мрачѣхъ, и че въпроситѣ които прѣдза-нимавѣхъ общото мѣтѣне изгубихъ въ-общѣ важностъ-тъ си. За да можѣтъ ко-нечѣно да ся рѣшѣтъ, нѣй имамы надѣж-дѣ въ тозъ умъ на умѣренностъ и на правдина, който трѣба да бѣде политикѣтъ на правителствата, защото тамъ е интересѣтъ на народитѣ. (Франсѣ).

Отъ нѣколко вртѣме на самъ по всичкитѣ почти вѣстѣнѣцы станѣхъ тѣврѣ мно-го дръпѣнїица за сръбскитѣ работѣ. Въ попрѣдшнитѣ си броеѣ *Епѣлофосѣ* въ единъ членъ подъ насловѣ СРБІѤ И НЕЙНИТѣ ИСКАНІѤ даѣше на читателитѣ си долуприводимитѣ свѣ-дѣнїя, които и нѣй прѣвѣждамы за наши-тъ читателї:

“Не зѣнимъ далѣ между народноститѣ ко-нѣто сѣ подъ сѣмѣнѣтъ на Султана има нѣ-коя по-честѣта отъ тѣзи на Сърбитѣ привилегїѣ, права, устѣпки, една слѣдъ другъ сѣ даѣдохъ на сръбскѣтъ народъ отъ императорското пра-вителство, но при все това Сърбитѣ не прѣ-станѣватъ непрѣстанѣно да искатъ. Нѣй мислимъ че само тѣзи народѣ които незнаѣтъ голѣ-минѣтъ на мѣчѣнитѣ за придѣбѣванїе на право, можѣтъ да бѣдѣтъ толѣкозъ нещастѣны и нека кажѣтъ неблагодаѣрны.

И като да не бѣ доста това нещастѣство, Сърбскѣтъ печатъ ся старѣе оѣмъ да опра-ваѣе клоненїята на сръбскѣтъ народъ къмъ пан-славизмѣтъ, съ причинѣтъ уѣ че Руссїѣ е сама-та що ся вижда да подпомага распространїето на тѣхнитѣ права. Като оставѣмы да не кажѣтъ че туй оправданїе на сръбскѣтъ печатъ е съсъѣтъ гнѣло, като оставѣмы да не потметѣмъ че Сърбїѣ всѣкога ся е ползувала отъ чужды-нѣтоѣ (?) и отъ добрѣто расположенїе на В-Портѣ, прѣдлагамы разсмѣтрѣнїя на публичѣтъ слѣдѣющитѣ членѣтъ отъ издаванитѣ въ Бѣлградъ вѣстѣнѣцѣ *Видѣвъ-данѣ* на който логикѣта, ако не е смѣшна, поне чудновѣта.

Его показанитѣ членѣтъ отъ поменѣнитѣ Сърбскѣтъ вѣстѣнѣцѣ.

“Панславизмѣтъ вдѣхнува серїозны страхѣве на сръбскѣтъ и западѣжъ Европѣ. Не ли е намѣренїето да успокоимъ сму-тенитѣ духѣве, но когато ся укорѣвамы като надѣхѣны отъ бунтовѣнѣчески и пан-славистѣcky мѣтѣнїя, за нашѣ дѣлжностъ сматрамы да даѣмъ нѣкои обясненїя врѣхъ тѣзи работѣ.

Древнїята както и новѣта Истѣрїѣ на Славянитѣ доказѣва че тѣ прѣдставляѣватъ въ Европѣ охранителнитѣ элементѣ. Тѣ-никога не сѣ ся опѣтали да удушѣтъ народностѣтъ на чужды народѣ, да ра-зорѣятъ чужды земѣ, или земитѣ въ които живѣятъ. Това ся не спѣрѣща съ приро-дѣтъ имъ. Но самитѣ тойзи охранител-нитѣ духъ ги подбужда да противустѣятъ съ всѣкъ силѣ противу всяко покушенїе, което има за цѣлъ да ги лишѣтъ отъ на-родностѣтъ-тъ имъ, и да защищаватъ до фанатизмъ държавѣтъ, която имъ поруча-ва народното имъ сѣмѣстѣванїе и по-литическитѣ имъ правдинѣ. Само тѣзи които искатъ да потѣпчатъ правдинѣтъ на Славянитѣ можѣтъ да ги наричатъ бунтовѣнѣцы. Да ли сѣ примыслили това тѣзи които сѣ управляѣвали и сега още управлѣватъ Славянитѣ? На вѣредѣ, ка-то изѣвѣдимъ Руссїѣ, глѣдамы Славянитѣ прѣтѣсѣняваны и гонѣны, на вѣредѣ наро-дното имъ сѣмѣстѣванїе ся заплашѣва. Стига да прочѣте нѣкой вѣстѣнѣцѣ имъ, да чѣе което ся говори въ камаритѣ имъ, за да ся убѣди, че негодованїето имъ

бѣжѣтъ това което по право имъ принадлежи.

Борбата начѣа и слѣдуѣва упорно: но и сега пакъ Славянитѣ не сѣ още рѣ-шѣны да излѣзѣтъ отъ охранителното си положенїе. Истинѣ е че Славянитѣ въ Ав-стрїѣ и въ Турскѣ искатъ възпрѣдобѣ-ванїето на отколѣшнитѣ си права, но въ сѣмѣщото вртѣме прогласѣватъ, че желѣтъ цѣлѣстѣ-тъ на тѣзи двѣ държавѣ. Но кол-кото повече ся продължава тѣя борба, толѣкозъ по-ясно Славянитѣ разбирѣтъ че неможѣтъ да сполучѣтъ цѣлъ-тъ си като оставѣтъ уединѣны, и все повече и по-вече ся убѣждаѣватъ за нуждѣтъ на вза-имѣно споразумѣнїе и подкрѣпѣнїе.

Това споразумѣнїе и взаимѣно подкрѣ-пѣнїе вдѣхнува страхъ на чуждитѣ, и нѣкои правителства привлѣчатъ вниманїе-то на всичкѣ Европѣжъ като ѣкъ заплашѣватъ съ ужаснитѣ слѣдѣствїя на панславизмѣтъ. Западна Европа трѣпѣри просто като чу-ва апрозѣнасянѣ рѣчѣ-тъ *панславизмѣ*. Вѣрѣва слѣпо що казуѣватъ тѣзи които угнѣтѣватъ Славянитѣ и прїима тѣхнитѣ внушенїя. Сега Западъ никога не ся е погрѣжилъ да пѣсѣта тойзи въпросъ, който го толѣкозъ интересѣва. Доста бѣ да испѣта пѣтемъ расположенїята на Славѣнитѣ въ Австрїѣ и Турскѣ, за да ся убѣди, че тѣ не ищѣтъ нищо друго освѣнъ обезбѣденїето тоѣстѣ оздравѣнїето на истѣрическѣтъ си личностъ. Но За-падъ не ище нищо да види, не ище ни-що да чѣе и сподѣля идѣнтѣ на тѣзи които угнѣтѣватъ Славѣнитѣ. Това съ-стоянїе ще траѣ додѣто най-послѣ западна Европѣ каже на тѣзи които неѣрачѣтъ да припознатѣтъ нѣкое право на Славянитѣ: “Искѣте да ны заплашѣте съ пансла-визмѣтъ, който прѣдизѣвикахѣ вы съ его-измѣтъ си и неѣравдѣтъ си. Задовѣлете правѣднитѣ желанїя на Славѣнитѣ и въ-дѣта на панславизма ще изчѣзне отъ самѣсебѣ си. Руссїѣ не ви ли казѣва и ти сѣмѣщото, не ви ли доказа че никакъ не желѣе развитїето на панславизма? Про-чѣтѣте русскитѣ вѣстѣнѣцы, прочѣтѣте русскитѣ дипломатическѣтъ записки! Но ако не чѣете тѣзи свѣтѣты. Славѣнитѣ нѣма да тѣрпѣятъ вѣчно гнѣтътъ, на кой-то сѣ изложѣны днесъ.”

ИСКУСТВО ДА СТАНЕ ЧЕЛОВѣКЪ БОГАТЪ

(Продѣлженїе отъ брой 21-ий)

— Вѣй сто се събѣрали тука на тѣсъ явѣжъ липѣтѣнѣжъ, гдѣто се продаѣватъ разѣличны нѣща. Вѣй наричатѣ тѣзи неща добри; по хубавѣо ѣе добръ да се пазѣте да не бѣдѣтъ на некой за-ло. Вѣй мислѣте чѣе ще бѣдѣтъ ѣвѣтѣни, може би ще падѣтъ далѣко отъ вѣрѣдѣностѣтъ си. Но ако тѣ не ви сѣ потрѣбни, то ще ги платѣте безъ сѣмѣнїе и прѣсѣкло. Рихардъ казѣва: “купи само што-то ти не трѣбѣва, на насѣкѣро-то се принѣмѣшъ да продаѣшъ што-то ти трѣ-бѣва.” — Мѣдритѣ стаѣа мѣдрѣтъ чрѣзъ чужды загубѣ, ѣдинѣтъ безѣумѣникъ чрѣзъ своѣтъ соб-ствѣнѣ. Азъ познаѣвахъ хора които глѣдуѣватъ и на своѣтъ си собѣвенѣ дѣца прекратѣватъ хѣбѣтъ за да съчуѣватъ нуждѣнитѣ пари за ѣе-динѣтъ не нужѣжъ хубавѣжъ дрѣхѣ. Но свѣлата и кадѣетѣ (плѣса) гѣсѣтъ отгѣтъ въ кѣмѣжѣ. До тамо ѣе дошло дѣто измѣистѣорисанитѣ по-трѣбѣ сѣ повече отъ природнитѣ. Чрѣзъ такѣ-вѣсъ и подобѣя лѣдѣстѣа богѣти и отличны хо-ра дойдѣхъ до прѣсѣмѣжъ тоѣгѣжъ и сѣ принѣ-жѣдени да моѣятъ за поѣмѣшъ, на които попрѣ-дѣ глѣдахъ сѣ горѣдѣстѣ, по които сѣ приле-гѣнѣе и чувѣнїе дойдѣхъ до богѣтѣство и по-чѣтъ. По-добрѣ ѣе сѣлянѣнѣ на поѣзъ отколѣкѣто богѣторѣдѣнѣжъ на коѣна. Нѣкой който се най-повече плачѣше, наследѣи ѣдино принѣжѣно богѣтѣство; но той забравѣа какъ ѣе дошѣлъ до туй и мислѣше: сега ѣе дѣнѣтъ, нощъ не ще да дойдѣ никоѣкъ пѣтъ. Единѣтъ мѣлѣкъ расходъ въ ѣедно толѣкозъ голѣмо богѣтѣство не се зѣна въ вѣдѣтъ; но ако изѣ ѣединѣтъ чуѣѣтъ само грѣбѣме брашно и отъ ѣѣнѣтъ вѣтрѣ не досѣпѣѣме, то

(*) Петитѣ членъ на пражкитѣ трактатъ казѣва: “А. В. австрїѣскитѣ имперѣторъ поѣнѣѣа на П. Р.

дете и семете на зямъ. Гржи слѣдватъ за заемътъ. Купилъ ли си едно хубаво нѣщо въ къщата си, то ще купишъ още десетъ други за да бѣде сичко съгласно. По лесно ѣе да противостои човѣкъ на първѣтъ желязія отъ колкото на другѣтъ послѣшни и сиромашътъ който маймунише лудо по богатѣйтъ, сѣщо ѣе тѣй за сѣлхъ както жабата, който се надува-ше да стане голѣма като бикъ. Голѣмѣтъ ла-дин могатъ да се пуснатъ на широко море, Малка ладка же стои край обалажъ. — Какво безуміе заради най-излишнитъ нѣща да се за-дължаваме ! Който се лепи за дългове, той да-ва на другѣтъ право връхъ твоѣтъ свободѣ. Не можете ли да платите на уговореното врѣ-ме, васъ ще ви бѣде срамъ, когато ви сре-щне поверителъ. Ще бѣдете въ страхъ, ко-гато хортувате съ него и ниски оправданія ще подпосвате. Малко по малко ще изгубите вѣрностъ и повѣреніе, чувствениитъ срамъ о-слабва и вий ще се обезчестите съ дебели дѣжки. Единъ праведенъ човѣкъ може секому да гледа свободно въ очитъ, задължава бѣд-ността, но граби само свѣстѣта, независим-остѣта и добродѣтелѣта. Известно ѣе чи ѣе теш-ко една празна сакуля да стои права. Който мисли секой път на това, да купи што му се допада той забравя лесно плащането; но поверителѣтъ иматъ едно по-добро помненіе отъ дължницѣтъ и никой не гледа въ календа-ретъ съ по-големо прилежаніе отъ тѣхъ пове-рителѣтъ. Срокътъ за исплащане дохожда секой път рано на дължницѣтъ. За туй чувайте си свободѣтъ ѣ независимостѣтъ. Бѣдете ра-ботни и вѣрни. Не може би чи сте направо сега въ обстоѣтелствата дѣто можете да се задоволте като си купите онуй што желя-те; но турнете нѣщичко радостно на странка за старостъ и нужбени случки; защото съзн-нето, което грѣе на обѣдъ не грѣе дѣлъ денъ. Заслугата може малко да траѣе и да бѣди не-извѣстна; но расходѣтъ сѣ извѣстна и траѣтъ дори сте живи. По лесно ѣе да се съзидатъ два димника (оджана) отколзото да се држи единъ топълъ. По весели отивайте безъ вече-ръ въ постилжѣтъ, но да ставате съ дългове. Почавете колкото можете и дрѣште счетъ, какво сте спечалили : това ѣе истиннѣтъ камекъ на маждрите. — Тѣй, мои пріатели, гласятъ по-ученіята на искусството и маждростѣта. Разбира се чи искусството ѣе една знаменита школа, но тя ѣе едничка, въ коѣто лудитъ нѣщо на-учаватъ. »

Венесяиинъ Фрайклинъ родилъ се іе въ градѣ Бостонѣ въ Америкѣ на 1706 год. Іануар. 17-ти. Испрво помагаше той на сиромашиннѣхъ си родители, които правехъ свещи и сапунъ, па на тѣхъ работѣ трѣбваше и Фрайклинъ да се отдаде. Въ единадесетата си годишн четеше вече той дѣто съ іеднѣхъ такавѣ вознѣхъ, дѣто сичкитѣ си пари, които добн, даде та си накупува полезни книги. Но той не четеше да му мине врѣме, но да си нахрани духътъ съ знаніа и да си образува разумътъ и сѣрдцето. Когато стана на 12 години, научи при братѣ си искусството на книгопечатаніето, въ 17-тѣхъ годишн отиде у Филаделіѣхъ, работи тамо при іеднѣхъ книгопечатачѣхъ, прочита поучни книги, упражнява се въ писмени стачненія и образувашо се іеднаково за іеднѣхъ умнѣхъ, проициль мажъ. Въ половиннѣхъ на миналитѣхъ вѣкъхъ изнамѣтри громовинийтъ одводъ. При съгражданетѣхъ си получи іеднѣхъ таквасъ почетъ и іедно таково уваженіе, щото сѣ го нѣколко лѣти провозадаи въ Англіѣхъ и Швейцаріѣхъ по ради важни дражавни работи. Той умрѣ на 1790 лѣто Априль 17. Неговитѣ списанія съдържавашо іедно таково благо за мадростѣхъ въ животѣхъ, щото отистина надлежатъ при най-отличнитѣхъ отъ той родъ. Нарочно сѣ хубави и изрѣдци поученіята на бѣднѣхъ Рихардѣхъ, щото заслужавѣ да се знаѣтъ въ свѣтѣхъ сѣкоѣхъ фамиліѣхъ. Това щото се обнародва іе най-важното отъ тѣхъ.

II. Пръвановъ.

Пловдивъ, 22 Мартъ 1868

Господине Редакторе на В. Македониј.

Впечатлението, което ми направи прочитането на Статистиката, която срещнах в последния лист на Неологосъ, диктуващи следущия отговор на гръцки и когато предпримамъ отъ убѣждение на правдата и на истинността, а не на своѣтъ способностъ на същепение. Писалъ съмъ гръцкии съ цѣлъ да мя разуже по дѣсно и Неологосъ и оная отъ насъ штъ Българи които всѣплати на гръцкии дѣтоко съ прихласнати на този языкъ шото напуштатъ своѣ, и ги виждамъ катадѣвно да прочитатъ гръцки вѣстници и да ся занимаватъ съ токо присърдѣ съ гръцкии интересы. Азъ желая да разужятъ тѣзи лапи-мухи, че доста е трудѣтъ шото полагаме за да научиме този или други языкъ не ся изискува да приносиме за откупъ и шото имаме и драго, на священо Народноствѣ съ.

Съ убѣжденіе че ще имате снисходител-
ность да въѣстите въ почитаемыйт в
и моя трудець, оставамъ съ дължимат
почестъ и уваженіе

Вашъ Г. Н. Консуловъ

Ἐν τῇ στατιστικῇ, ἣν ἀπῆντησα ἐν τῷ τε-
λευταίῳ φύλλῳ τοῦ Νεολόγου καὶ τοῖς εὐρίσκων

λῆλων δημοσιογράφων, ὅσοι κατεῴχθησαν τὸ ποταπὸν ἔργον τοῦ νὰ ἐνδιατρίψωσι εἰς τὰ πράγματα τῶν Βουλγάρων ὡς θέλομεν εἰθεῖ, οὐχ ἥττον εὐρίσκω αὐτὴν καὶ πολλὰ καὶ Ἐσφαλμίνην· αὕτη δὲ ἡ μνησθεῖσα φιλαρροσύνη τοῦ Νεολόγου μοι χορηγοῖ τὸ θάρρος· νὰ κάμω παρατηρήσεις τινάς, αὗτινες μοιλοῦντι δὲ ἀκολουθοῦσιν ἐν τάξει τὸ θέμα, διότι γράφων δὲν τὸ ἔχω ὑπ' ὄψιν, οὐχ ἥττον δὲν ἀπομακρύνονται οὔτε τοῦ θέματος οὔτε τῆς ἀληθείας.

Ἰὺμφημι μετὰ τοῦ Νεολόγου, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀκριβὲς καὶ ἀξίопιστος στατικὴ περὶ τῶν διαφορῶν ἰθιῶν, τὰ ὅποια κατοικοῦσι τὴν κοινὴν πατρίδα· ἐν ἑλλείψει δὲ τοιαύτης δυνατότητος κατ' ἀρέσκειν νὰ προτάσῃ ἦντινα εὐρίσκη εἰνουστέρην πρὸς τὰς ἀξιώσεις τοῦ. Ὡς τοῦτο καὶ ἂν ἀφίνω τοὺς ἀρίστους ἀρίθμους, θέλω καμει εὐχερῇ καὶ ἀπλὴν σύγκρισιν ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ οἰκισμοῦ τῶν χωρῶν εἰς ἃς ἀπαντῶνται τὰ δύο στοιχεῖα τὸ Ἑλληνικὸν καὶ τὸ Βουλγαρικόν· Καὶ προκειμένου λόγου περὶ τῆς κυρίας λεγομένης Βουλγαρίας, ὃ ἐλάχιστος ἀριθμὸς τῶν γρικῶν, οἵτινες ἐμπορεῖται χάριν παροικοῦσιν εἰς τινὰς τῶν ἐμπορικῶν αὐτῆς πόλεων, οὐδόλως δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Ἄν ὁμως τολμητικὰς τις ἔχει ἀξιώσεις ἐναντίας, ἂν ὁ Ἕλλην ἐχῇ τὸ ἐξαιρετικὸν δικαίωμα νὰ ἐπιθέτῃ τὴν σφραγίδα τῆς ἐθνικότητός τοῦ ὅπου ὁ μαγκικός αὐτοῦ πῶς πατήσῃ, τότε τῇ ἀληθείᾳ εἶναι ὀλιγῶς ἐνῆλον τοῦ τολμητικοῦ νὰ φιλονεικῇ περὶ χώρας, ἣτις ὀλίγων μὲν ἐν τῷ ἐμπορίῳ, οἰγιόστιν δὲ ἐν τῇ ἱστορίᾳ, κατὰ τὴν ἱστορικὴν τοῦ Νεολόγου περιλήψιν, σημασίαν ἔχει τὸ Δοδίνον, Μισσσχίλα καὶ τόσαι ἄλλαι περὶδοῦσαι πόλεις, ὅπου ἡ κερδοσκοπία τὸν φέρει, σεβόμεναι τὸ προνομίον αὐτοῦ θὰ κλίνουσι ταπεινῶς τὸ μέτωπον διὰ νὰ δεχθῶσι τὸν τόπον τῆς σφραγίδος. Ὁ Νεολόγος δὲν συμμερίζεται τὴν προπέθειαν ταύτην. Ἰδοὺ πῶς αὐτὸς ἐξηγεῖ τὴν ἀπουσίαν τῶν Βουλγαρῶν ἐκ τῶν πόλεων καὶ αὐτῆς τῆς κυρίας λεγομένης Βουλγαρίας, καὶ τὸ νοικίον αὐτῶν ὑπὸ γρικῶν. Οἱ Βούλγαροι λέγει οὗτος, μὴ δυνάμενοι ἐνεκα τῶν ἀγροτικῶν ἐξέων των νὰ ἐξοικειωθῶσι μὲ τὸν ἀστυκὸν τῶν πόλεων βίον, ἀπέφυγον αὐτὰς πάντοτε, κατήκτισαν δὲ αὐτὰς καὶ κατοικοῦσιν οἱ γρικῶι, ὡς μᾶλλον ἐπιδέξαι περὶ τὴν πολιτεῖαν καὶ τὸ ἐμπόριον ὡς παραδεδειγμὸν δὲ φέρει τὰς πόλεις Βάρναν Ρουχτζούκι καὶ Σοφίαν; Ἡ πόλις

κὴ τῶν λόγων εἶναι ἐπιτηδυστάτης καὶ λίαν περ-
στικῇ ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ τοῦ παραδείγματος ὅλος ἀνε-
πιστοσύνης. Περὶ τῶν πόλεων τούτων ὁ Νεολόγος
ψεύδεται μὲ τὸν οὐρανόν, ὡς αὐτὸν ὠμίλει περὶ τοῦ
Οὐρανόφιν Κράτους καὶ οὐχὶ περὶ πόλεων, τὰς ὁ-
ποίας καθ' ἐκάστην ἐπισκέπτονται, οἷοι οἱ Προ-
μηθεῖς οἱ τὴν πολυτέλειαν τῆς Κίνας τῷ Βυ-
ζαντίῳ μεταδόντες, ἀλλ' ἄνθρωποι πάσης τάξε-
ως καὶ πάσης ἐθνικότητος, ἄνθρωποι ἑτινείες δὲν
περιμένοντες ἀπὸ τῶν Νεολόγων νὰ μαθῶσι ποια
τὰ κατοικοῦντα τὰς πόλεις ταύτας ἔθνη. Καὶ
ταῦτα μὲν περὶ τῆς κυρίας λεγομένης Βουλγαρί-
ας. περὶ Θράκης δὲ καὶ Μακεδονίας γράφων ὁ
Νεολόγος παρίσταται ὅλος φιλοφροσύνῃ διότι ἔχει
τὴν καλὴν διάθεσιν ὅτι οἱ ἐν ταῖς χώρας ταύταις
ὁμιλοῦντες τὴν Βουλγαρικὴν, οἱ ἐν συνειδήσει καὶ
οὐχὶ διδασκόμενοι ὁμολογοῦντες τὴν ἐθνικότητα
αὐτῶν εἶναι βούλγαροι γνήσιοι. καὶ οὐχὶ Ἕλλη-
νες βουλγαρόφωνοι ὡς συ-ήθως ἐθεωροῦντο καὶ ἐ-
λέγοντο ὑπὸ τῶν συναδέλφων του. Ὁ Νεολόγος
καινοτομῶν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων τῶν γραφάντων
περὶ Βουλγαρίαν, τολμὰ νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸ σκε-
πτικὸν σύστημα ἐν ᾧ ἐθεμελιούντο ὅλοι ἐκείνων
αἱ φιλολογικαὶ μεταρροσολογίαι καὶ νὰ προδῇ
ὀλίγον πρὸς τὰ πράγματα. Κατὰ τοῦτο ὁ Νεο-
λόγος γενεαίως θυσιάζει παλαιὰς ἀξιώσεις· ἀλλὰ
τὴν χρειάζεται πολλὰ περισσότερα γενναϊότης καὶ
διὰ νὰ ψαύσῃ ἀνευ δισταγμοῦ, ἀνευ δειλίας, τὴν
ἀλήθειαν. Δὲν ἔχω, ὡς εἶπον εἰς χεῖρας τὴν στα-
τιστικὴν του διὰ νὰ διασπένσω κατὰ γράμμα τὸ
θέμα αὐτῇ· ἀλλ' ὅ, τι διασχυρίζεται περὶ Θρά-
κης καὶ Μακεδονίας εἶναι νομίζω ὡς ἐγγύστεν
τοῦτο. Δὲν θέλω βασανίζει κατὰ γράμμα τὴν στα-
τιστικὴν τοῦ Νεολόγου. Ἀρκεῖ νὰ λάβω ὑπ' ὄψιν
τὸ ἐξ αὐτῆς ἐξαγόμενον συμπέρασμα αὐτοῦ ἔχον
ὥδε πως. Ἐπειδὴ ἡ Κων-λις ἤτις ἀποτελεῖ τὴν
ἡμισυντῆς Θράκης δὲν κατοικεῖται ὑπὸ βουλγά-
ρων, τὰ δὲ προκείμενα ἀποσπασμένα τῶν νομῶν ὡς

καὶ αἱ σημαντικώτεροι αὐτῶν μεσότητες πόλεις κατοικοῦνται ὑπὸ γραικῶν, ἔπεται ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν αὐταῖς οἰκούντων βουλγάρων, εἶναι λιγότερος τοῦ τῶν γραικῶν ὥστε ὁ ἀριθμὸς οὗτος συλλήβδην λαμβανόμενος μετὰ τῶν ὑπερβαλόντων βουλγάρων, μόλις ἀντιστοιχίζει πρὸς τῶν γραικῶν, τῶν κατοικούντων ἐν Ὁράκῃ, Μκεδονίᾳ, Ἡπείρῳ Θεσσαλίᾳ καὶ ταῖς νήσοις. (εἶπο δὲν προτιθεῖμαι νὰ ὀρίσω τὸν ἀριθμὸν τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ ἃς ἐξετάσωμεν μόνον ποῖον ἐστὶν τὸν δῶα ἔθνων ποῖα μέρη κατοικεῖ καὶ ὅτι κατοικοῦσιν εὐλόγως ποῖον τὸ ὑπερπεριόν κατοικούντων πληθυσμὸν. Ἡπειρος καὶ Θεσσαλία ὁμοῦ ἔχουσι πληθυσμὸν ἐλάσσονα τῇ Ὁράκῃ μόνως ἄλλως τε αἱ χώραι αὗται κατὰ τὸ ἥμισυ σχεδὸν κατοικοῦνται ὑπὸ Ἀλβανῶν καὶ Βλάχων, οἵτινες δὲν εἶναι γραικοί. Ἐν δὲ τῇ Μκεδονίᾳ καὶ Ὁράκῃ, αἵτινες ἔχουσι πλεονάζον ἢ διπλασίον ἐκείνων πληθυσμὸν, ἐκ τῶν ἐν αὐταῖς οἰκούντων Χριστιανῶν, μόνον οἱ τὰ παράλια, (καὶ ταῦτα ὅχι ὅλα) ἄπερ σχηματίζουν τὴν περὶ τὴν αὐτῶν, κατοικούντες εἶναι γραικοὶ ὅλον δὲ σχεδὸν τὰ ἑσώτερικον αὐτῶν πληροῖ, ἐκτὸς τῶν Ὀθωμανῶν κατοικούντων ἄλλων ἐξαιρέσεων ἔθνων τὰ βουλγάρων καὶ ἡντιμενίων.

τὸν νομίζω νὰ ὀνομάσω τὰς ἐπαρχίας τὰς πό-
 λεις καὶ τὰ πολίχνια αὐτῶν· διότι γράφω περὶ
 πραγμάτων πασιγινώστων περὶ τῶν μερῶν ἐν οἷς
 ζῶμεν, καὶ περὶ τῶν ὁποίων δὲν δύνανται τις νὰ
 φιλονεικῇ χωρὶς νὰ ἦναι πλέον ἢ σκεπτικὸς. Ἄς
 λοιπὸν ληθῇ τὸ ἥτις τῶν χριστιανῶν κατοί-
 κων τῆς Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας μετὰ τινων πα-
 ρυφῶν τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης καὶ ἃς πα-
 ραβλήθῃ πρὸς τὸ σῶμα τῆς Θράκης Μακεδονίας
 καὶ Βουλγαρίας, τὸ ὁποῖον ὡς ἔρρηθῃ, ἐκτὸς τῶν
 ἄλλων ἐθνῶν, ἀποτελεῖ τὸ βουλγαρικὸν στοιχεί-
 ον, καὶ θέλει, φανῇ ὅτι τὸ στοιχείον τοῦτο καὶ
 τοι οὐσιαδῶς ἐπὶ ῥέεσθαι ὑπὸ τῶν χωνευτηρίων
 τοῦ θορῶ καὶ τοῦ νότου εἶναι πολυπληθέστερον.
 Τῷ ὄντι τὰ χωνευτήρια ταῦτα δὲν ὑπῆρχαν
 ἀνευ ἀποτελέσματος· καὶ τοῦτο ἀποδεικνύει τῇ
 ὀνυμνίᾳ τοῦ συγχωνευτικοῦ συστήματος· ἀλλὰ
 καὶ ἡ μετὰ πολυχρονιότησιν ἐμφανισθεῖσα ὑπαρ-
 ξς ἡμῶν ὡς ἔθνους ζιτουντος ὑπὸ τὴν πατρικὴν
 προστασίαν τοῦ τριταξίου ἡμῶν ἀνακτος, τὴν
 ἀπόδοσιν τῶν δελιῶν ἀφαιρεθέντων ἡμῖν δικαι-
 ωμάτων καταδεικνύει τρανῶς τὴν ἀντίδρασιν
 τῆς προνοητικῆς φύσεως, κηδομένης περὶ τῆς ὑ-
 πάρξεως τῶν ἐλαχίστων ἀτόμων ὡς καὶ τῶν
 ἐθνῶν. Φεῖδομαι ἀληθῶς τοῦ χρόνου τὸν ὁποῖον
 κατέτριψα εἰς τὸν στατιστικὸν τοῦτον παραλ-
 λαλισμὸν· διότι δὲν μὰς ἐνδιαφέρει πολὺ ἄλλως
 τε καὶ δὲν εὖναι ἔργον μου· ἀλλὰ πρέπει νὰ
 ἐννοήσῃ ὁ Νεολόγος ὅτι ἡ στατιστικὴ τοῦ εἶναι
 ἀποτοπ· διότι ἂν προτίθεται δι' αὐτῆς νὰ δι-
 δῇ εἰς ἡμᾶς πράγματα ἀγνωστα εἶναι ἀνωφε-
 λης ὁ κόπος ἐπειδὴ ἡμεῖς μ' ὅλην τὴν ἀμέ-
 λειάν μας δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀγνωθῶμεν πράγμα-
 τα ἐν οἷς ζῶμεν καὶ τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς ἄ-
 μεσον ἐπαφὴν μὲ τὴν ὑπαρξίν ἡμῶν ὡς ἔθνους.
 ἂν δὲ γράφῃ δι' ἀνθρώπους ἐκτὸς τοῦ κράτους
 ζώντων διὰ νὰ φωτίσῃ τὴν Εὐρώπην π. χ. τοῦ-
 το θὰ ἦτο ἡζύρω καὶ ἐγὼ τί; . . γελοῖον ἴσως.
 διότι ἐξ αὐτῆς ἐρανίζεται τὴν στατιστικὴν του.
 Ὁ τοι χρηρὶς προτοχῆς εἶναι, ὅτι ὁ Νεολόγος ἂ
 ποδιδῶν τὴν θέσιν τῶν γραικῶν πρὸς τοὺς Βουλ-
 γάρους, τὴν ὁποίαν οὗτοι θεωροῦσι καταθλιπτι-
 κὴν, εἰς τὴν ἡλικίαν ἐπιβροῇ τῶν μὲν ἐπὶ τῶν δὲ
 ὡς πολιτῶν πρὸς χωρικοὺς ἐπιφρονεῖ πρὸς τί λοι-
 πὸν τὰ πανταχόθεν ἐκ-τοξευόμενα βέλη, καὶ ἄλ-
 λα παραπλησία. Δὲν ἀπορῶ διὰ τὰ ἐπιφρω-
 ματα· διότι ταῦτα εἶναι τώρα ἐκ-τὸς τοῦ συμμοῦ
 εἶναι ὀχληρὸς μόνον πᾶτατος. Ἄς ἔλθωμεν εἰς τὰ
 παράπαν μὰς. Διὰ νὰ ἐξηγήσωμεν αὐτὰ εἶναι
 ἀνάγκη νὰ ἀναβαῖνωμεν εἰς ὑψηλὰς θεωρίας· ἐν-
 ὃ ἔχωμεν τόσας προστάτους καὶ καθημερινὰς ἀ-
 ποδείξεις· δὲν ἱρῶδιούργουν χθές, δὲν ῥαδιουρ-
 γῶσι σήμερον πολλαχοῦ οἱ πράκτορες τῆς ἐκκλη-
 σίας, κατὰ πάσης τάσεως τῶν βουλγάρων πρὸς
 τὴν ἐθνικὴν ἀνάπτυξιν τῶν; δὲν κινοῦσι πάντα
 λίθον διὰ νὰ μετακινήσωσι τὰς δικαστὰς εὐχὰς μὲ
 ἀνθρωπικῶς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, δια-
 νὰ διέπωσιν αὐτοὶ ἀποκλειστικῶς τὰ πράγματα
 τῆς ἐκκλησίας οὐχὶ ὡς λέγει ὁ Νεολόγος ῥι-
 μουλκούντες ἀλλὰ ῥινουλκούντες ἡμᾶς; — Ἡ
 θέσις τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου πρὸς τὸ βουλ-
 γαρικὸν δὲν εἶναι ὅπως ὁ Νεολόγος τὴν πλάτ-
 τει ἡ τοῦ ῥινουλκούντος πρὸς τὸν ῥινουλκού-
 μενον. Ἡ θέσις οὕτη εἶναι ὑπὸ τὴν ἐποψίν τοι
 πληθυσμοῦ καὶ ὑπ' ὅλας τὰς ἐπόψεις· ἡ τοῦ κε-
 λύφους πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ καρποῦ, διαφῶ-
 ρου εἶδους ἀμφοτέρων. Διὰ τῆς συλλήσεως τοῦ εἰ-
 ρωτέρου πράγματος — τῆς ἐλευθέρως ἀσκήσεως
 τῆς γλώσσης καὶ τῆς θρησκείας τοῦ — γυνω-
 οῖς ὁ βουλγαρικὸς πυρρὸν ἐν-τὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ
 κελύφους ἐνέβληθῇ διὰ δὲ τῆς ἐγχύσεως τῷ
 γυμνῷ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ γλώσσης
 εἰς τὴν νὰ συγκολίσσῃ καὶ μετουσιώσῃ
 αὐτόν· ἀλλ' αἱ περιστάσεις δὲν ὑπῆρξαν μέγ-
 τέλους εὐνοϊκαί. Ἡ ἐπιβροῇ τῆς ὀλεθρίας ἀγω-
 γῆς ἣν μὰς ἔδωκαν οἱ ἄγιοι τῆς ἀποστολῆς τοι
 πατέρες βαθμῶδιν ἐκλείπει ὡς παραδείγματα δι-
 μόνον διδασκὰν μὲν δι' ἡμᾶς, ἐὰν δὲ νὰ φι-
 μωσῇ τὰν ὑποὺλιν ἀδελφῶν μας τὰ στώμα-
 ταν θέλωσι νὰ μὰς ἐκφράσωσι στοργὴν; σῶ-
 ζονται μεταξὺ ἡμῶν μόνον μαθητάρια τινα δι-
 κησσοφα καὶ ἐμπορικοὶ κομφόνες σεμνηνόμε-
 νοι ἐπὶ εὐγενείᾳ καὶ πολιτισμῷ, τὰ ὁποῖα ῥε-
 ωτοῦσι, λέγουσι εἰς τὰ Ἑλληνικά, τὰ ὁποῖα ῥε-
 μαθοναὶ ψιττακίζωσι, σκύβωλα τὰ ὁποῖα πε-
 ραχρῶννται ὡς τροφὴ ἐκ τοῦς λιμῶντων τας.

Μέτα τὴν ἐξάντλησιν τοῦ μέλιτος τὸ ὅποιον ὁ στατιστικὸς τοῦ Νεολόγου κάλαμος περιεῖχε ἔπρεπε φυσικὰ νὰ σταλαῇ χολή. Ἐν τέλει τῇ στατιστικῇ του ὁ Νεολόγος πεφορτισμένος δῖθε ὑπὸ τῶν τολμηρῶν ἀξιωσέων μας ἐπικαλλεῖται τὴν προστασίαν, τῆς Σ. Κυβερνήσεως, ὥπως μὴ αὐταὶ ἐκταθῶσι μέχρι τῆς ἐκβουλγρίας του «Ἑλληνικοῦ στοιχείου, τοῦ ἐνδόξου τούτου μάρτυρος τοῦ πολιτικοῦ . . . Ὁ προσπεποιημένος οὗτος φόβος δὲν χρεῖζει καθυσυχάσεως οὔτε ἐμμέρους μας οὔτε ἐκ μέρους τῆς Σ. Κυβερνήσεως διότι δὲν ὑπάρχει ἐν μόνον παράδειγμα οὐχ κοινότης Ἑλληνικῆς, ἀλλ' ἐνὸς μόνου αἰσίου ἐκβουλγρισθέντος. Ὁ φόβος οὗτος εἶναι μία ἀπὸ τὰς συνθῆκας διαβολάς, τὰς ὁποίας ἡ Σ. Κυβερνήσις πρὸ πολλοῦ ἀπήντησε νὰ ἀκούη. Ἡ Σ. Κυβερνήσις ἔχει ὅλα τὰ μέσα διὰ νὰ γνωρίῃ πινυτοῦ ἄλλου κάλλιον τὴν θέσιν τῶν ὑπηκόων τῆς» ἐκ μέρος μας ἡμεῖς θεωροῦμεν τὴν εἰς τοῦτο συνδρομήν μας περίττην. Ἐν τέλει ἐγὼ θὰ παρακλέσω τὸν Νεολόγον ὥπως ἔκαμεν ἤδη ἡ ἐξὸς πρὸς τὰ πράγματα, νὰ προχωρήσῃ περὶ σφοδρότερον πρὸς αὐτὰ ἀφ' οὗ πρότερον ἀφήσῃ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐθνικῶν παρακλήσεων.

εἶναι διόλου ἀνυπόστατα, ὅτι διὰ τὸ νὰ παύσωσιν
 αὐτὰ δὲν ἰσχύουσι οὔτε αἱ διαβολαὶ οὔτε τῶν
 χαιρεκάκων αἱ βραδουργίαι αἱ ὅποιαι ζητοῦσι
 νὰ φέρωσι δι' ἐπὶ βούλῃν μέσῳ εἰς τὸ ἔθνος
 μας τὸν κομμουνισμὸν καὶ τὴν νάρκωσιν τοῦ ἑ-
 θνικοῦ πνεύματος. Πρέπει πλέον νὰ ἀναγνωρίσω-
 σιν ἐν ἡμῖν ἔθνος ἔχον ἤδη τὴν συναίσθησιν τῆς
 ἀξιοπρεπείας καὶ τῶν νομίμων δικαίων του, καὶ
 ἀποχαιρετῶντες τὰ ἀποτελεῖ ὄντως νὰ ῥυθμίσωσι
 τὰς διαθέσεις καὶ τὰς ἐνεργείας των συμφώνως
 μετὰ τὴν εὐμερίαν καὶ ἡσυχίαν τῆς κοινῆς πα-
 τρίδος. Τότε μόνον θὰ κατασταθῇ ἐκρηκτὴ ἡλύ-
 σις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος τὸ ὅποτον ἐ-
 νεκα τῶν διηγεκῶν παραπόνων καὶ ἀντενεργειῶν
 κατέστη καὶ εἰς τὴν Σ. Κυβέρνησιν ἀφόρητον,
 καὶ δι' ἡμᾶς θὰ ἦτο λίαν ὀχληρὸν ἀνευ τῆς δε-
 δοκιμασμένης ὑπομονῆς μας καὶ τῆς πλήρους ἀφο-
 σιώσεως εἰς τὴν πατρικὴν μέριμναν καὶ συδοκίαν
 τοῦ φιλολόγου ἡμῶν πατρὸς καὶ ἀνακτοῦ.

Κων-λιν τὴν 15 Ἀπριλίου 1868

Φίλτατέ μοι Στάντζο.

Μ' ἑρωτᾷς ἂν ὑπάρχῃ ὁμοιότης τις τοῦ ἐν Ἑλλανδίᾳ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος μετὰ τοῦ ἡμετέρου, καὶ ἐν τῇ καταστάσει μου κατὰ πόσον ἡ ὁμοιότης αὕτη δύναται δι' ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους, Βουλγάρους τε καὶ Γραικοὺς, νὰ ἔχῃ πρακτικὴν ὠφέλειαν. Ἀμφοτέρω ταῦτα δι' ἐμὲ εἶναι ἐπὶ τοῦ παρόντος δύσκολα· διότι μέχρι τοῦδε δὲν ἔδωκα τὴν προσήκουσαν προσοχὴν ἐπὶ ζητήματος ἐκκλησιαστικοῦ μὲν, ἀλλὰ ξένου δι' ἡμᾶς τοὺς Βουλγάρους, καὶ μὴ ἐνδιαφέροντος ἐκ τοῦ πλησίον τὴν ὀρθόδοξον κοινότητα ἡμῶν, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ἀκόμη νὰ κάμω καὶ σύγκρισίν τινα τοῦτου μετὰ τοῦ ἡμετέρου, καὶ ταῦτα ὡς ἐπιθυμεῖς, ὑπ' ὅψιν πρακτικὴν. Μολαταῦτα, ἐπειδὴ τὸ ἐπιθυμεῖς πολὺ, ἰδοὺ τί δύναμαι περὶ αὐτοῦ νὰ σοὶ γράψω ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Θεωρῶ, Φίλτατέ μοι, ὅτι ἡ ὁμοίότης ὑφίσταται, ἀλλ' ἐν μέρει. Ἀμφιβάλλω δὲ ἂν ἡ μερικὴ αὕτη ὁμοιότης ἡμπορῇ νὰ ἔχῃ παρ' ἡμῖν καὶ πρακτικὴν τι αὐφέλειαν· διότι κατὰ δυστυχίαν δὲν εὐρσκαμῆτ' ἐν τῷ Γραικικῷ Κληρικῷ σώματι, μήτ' ἐν αὐτῇ τῇ Γραικικῇ κοινότητι τὸν Γλάστωμα, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα, ἐνώπιον τοῦ ἡμετέρου ζήτηματος ἅπαντες καὶ οἱ Πατριάρχαι καὶ αἱ Σύνοδοι καὶ τὰ Συμβούλια αὐτοῦ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ λογάδες τοῦ Γραικικοῦ ἐθνους ὑπάρχουσι συντηρητικοί, εἶναι χωρὶς ἐξαιρέσιν Μαγγασεριανοί, οἱ δὲ πρὸς τὸ θεαθῆναι μόνον ὀλίγοι Στάνλεις εἶναι κατὰ βάθος Δισραελεῖς, καὶ οὐδεμίαν ἄλλην προσπάθειαν μὲτὴν ἐπιδεικνυομένην αὐτῶν μετριότητα ἔχουσι παρ' ἐκείνῃ τοῦ πῶς νὰ καταστήσῃσαι προβληματικωτέραν τὴν λύσιν αὐτοῦ· λέγε μοι λοιπὸν τώρα σὺ ὁ ὁρόδοξος Ἰρλανδὸς ὅσον καὶ ἂν θέλῃς ὅτι αἱ ἀρχαὶ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ὁρθοδόξου ἡμῶν ἐκκλησίας, οἱ Ἀποστολικοὶ κανόνες, καὶ αὐτὸ τὸ πνεῦμα καὶ αἱ τάσεις τοῦ παρόντος αἰῶνος παρέχουσι πολὺ μεγαλητέρας εὐκολίας πρὸς τὴν ἐπίτευξιν μιᾶς ὁριστικῆς λύσεως τοῦ ἡμετέρου ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, ἄξιοπρεπτοῦς δι' ἀμφοτέρα τοῖς εἰς αὐτὸ ἐνδιαφερόμενα μέρη· ἡ λύσις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Ἰρλανδικοῦ θὰ ἐπέλθῃ πολὺ ταχύτερον πρὶν ἢ ἡμεῖς ἴδωμεν τὴν τοῦ ἡμετέρου· διότι ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ πρακτικὸν πνεῦμα τίθησι ὑπεράνω τῶν ὕλικῶν συμφερόντων τὴν δικαιοσύνην, καὶ ἡ δὴ, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς πρωτευούσης αὐτῆς, ἡ κοινὴ γνώμη μετεβλήθη καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ ὑπεχώρησεν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς νομιμότητος· καὶ καταπιέζονται πανταχῶθεν οἱτε μετρίφρονες καὶ οἱ σφόδρα συντηρητικοί, καί το τὸ Ἰρλανδικὸν ζήτημα συνδέεται μετὰ τοσούτων μεγάλων ὕλικῶν συμφερόντων, οὐσιωδῶς ἐνδιαφερόντων τὴν Ἀγγλικανικὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν Κλῆρον αὐτῆς. Ἐνὲ τὸ ἡμέτερον, ἀπηλλαγμένον ὃν πασῶν τούτων τῶν δυσκολιῶν καὶ περιπλοκῶν θέλει θραδύνει πολὺ περισσότερον ἀκόμη· διότι τοῦτο παρέχει ἄλλας, αἵτινες ἐγχεῖνται μᾶλλον ἐν τῇ συγκεχυμένῃ ἰδέᾳ ἢν πάντες ἡμεῖς ἐγγένοι ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἔχομεν περὶ τῆς δικαιοσύνης, περὶ τῆς ἐθνικότητος καὶ περὶ τῶν δικαιωμάτων ἐγγένοι ἐνός τινος ἐθνισμοῦ, καὶ ἰδίως οἱ Γραικοὶ οἱ περιορίζοντες τὰ φυσικὰ καὶ ἠθικὰ αὐτῶν δικαιώματα ἐν τῇ ὁρσκειᾷ ἢ μᾶλλον ἐν τῷ κοινῷ χριστιανικῷ ἡμῶν δόγματι, καὶ εἰς πᾶν ὁρσκειτικὸν ἢ ἐκκλησιαστικὸν διὰβηρον ἐκπροσωποῦσι μὲν τὴν Μεγ. Ἐκκλησίαν τὴν ἐθνικότητα αὐτῶν προσβάλλουσι δὲ καὶ προσβάλλοντες

Писарьтъ:
Д. П. Ивановъ.